

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор КЗ «Дніпропетровський фаховий мистецько-художній коледж культури» ДОР»

Інна РУДКЕВИЧ

« 31 » 08 2020 р.

(Наказ № 24 від 31.08. 2020 р.)

Положення

про запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Комунальному закладі «Дніпропетровський фаховий мистецько-художній коледж культури» Дніпропетровської обласної ради»

1. Загальні положення

- 1.1. Це Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і порядок реагування на випадки булінгу (цькування) (далі - Положення) у Комунальному закладі «Дніпропетровський фаховий мистецько-художній коледж культури» Дніпропетровської обласної ради» та його структурних підрозділах (далі – Фаховий коледж).
- 1.2. Положення розроблено у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» та відповідних нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України.
- 1.3. Основною метою щодо протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів освіти, педагогічних працівників.
- 1.4. Головними завданнями є:
 - ознайомлення здобувачів освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників Фахового коледжу з поняттям булінгу, його видами та проявами;
 - навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій;
 - зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій;
 - усвідомлення і прийняття відмінностей;
 - розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;

- формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом;
- підвищення рівня самосвідомості здобувачів освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників Фахового коледжу, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «я» та один з одним;
- вміння вільно виражати почуття.

1.5. Терміни, використані у цьому Положенні, вживаються у таких значеннях: - **кривдник (булер)** – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

- **потерпілий (жертва булінгу)** – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування); - **спостерігачі** – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

- **сторони булінгу (цькування)** – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2. Форми та ознаки булінгу(цькування)

2.1. Визначаються наступні форми булінгу:

- **фізичний булінг** – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знуцання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та інше;

- **сексуальний булінг** – підвид фізичного, означає дії сексуального характеру, важко розпізнається, жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це іншим особам, замикається у собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;

- **психологічний булінг** – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви;

- **вербальний булінг** – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- **кібербулінг** – новітній спосіб знуцання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

3. Основні напрями роботи з протидії булінгу(цькуванню)

3.1 Профілактика булінгу передбачає роботу за такими основними напрямками:

- ознайомлення викладацького складу з особливостями виявлення (поширення) масових негативних явищ серед здобувачів освіти та загально прийнятими поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над підлітками та його видами (систематичне висвітлення відповідних матеріалів на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, виховних годинах тощо);
- просвітницька робота фахівців соціально-психологічної служби серед молоді щодо попередження насильства за такими формами: лекції, круглі столи, бесіди, диспути, години відкритих думок, флешмоби, засідання клубів правових знань; організація на базі навчального закладу роботи консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, соціального педагога, провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;
- формування правосвідомості на основі правової поведінки студентів, усвідомлення відповідальності за своє та чуже життя; розвиток активності, самостійності, творчості всіх здобувачів вищої освіти; створення умов для самореалізації кожної особистості;
- формування в педагогів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці підлітків з метою формування умінь визначати та усвідомлювати існуючу проблему;
- створення в коледжі умов неможливості вчинення булінгу; сприяння його попередженню та боротьбі з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;
- зміцнення захисних моральних можливостей особистості в протистоянні цькуванню як для умовно психічноадекватних студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;
- залучення відповідних спеціалістів для корекційної виховної роботи з метою профілактики булінгу серед підлітків.

3.2 Основні види роботи з протидії булінгу:

- діагностика: особистісне (соціальне й психологічне) вивчення здобувачів освіти зокрема, навчальних груп і колективів у цілому; моніторинг соціальних

процесів в коледжі; зосередження уваги на психічному розвитку окремих студентів; визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, якість навчання та взаємини в колективі;

- корекція: здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку й поведінці; подолання різних форм девіантної поведінки (зокрема за недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);

- реабілітація: надання психолого-педагогічної та соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в коледжі та соціального середовища;

- профілактика: своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках; запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі; попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової та соціальної нетерпимості, аморального способу життя тощо;

- психологічна просвіта: підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу - здобувачів освіти, викладачів, співробітників.

3.3 Особливе значення в роботі з протидії булінгу є використання потенціалу навчальних предметів, що вивчаються в коледжі й за навчальним змістом охоплюють теми, присвячені моральним та етичним проблемам; здоров'ю, здоровому способу життя; культурі спілкування; особистісному розвитку та плануванню фахової кар'єри; сімейним взаєминам тощо.

3.4 Виховання студентської молоді здійснюється відповідно до принципів системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

4. Технології реагування на виявлені або встановлені факти булінгу

4.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, директора Фахового коледжу або інших суб'єктів реагування на випадкибулінгу (цькування) у Фаховому коледжі.

У Фаховому коледжі заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає директор.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

4.2. Директор розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини булінгу. Надалі він скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (далі – Комісія) та окреслює подальші дії. Якщо Комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то очільник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, Службу у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та принаймні одного з батьків або інших законних представників.

5. Склад комісії, права та обов'язки її членів

- 5.1. Склад Комісії затверджується наказом директора Фахового коледжу. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.
- 5.2. Склад Комісії формується з урахуванням основних завдань комісії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж трьох її членів. До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог Фахового коледжу. До участі в засіданні Комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування).
- 5.3. Головою Комісії є директор Фахового коледжу. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду. Голова Комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена Комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії. У разі відсутності голови Комісії та заступника голови Комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів Комісії, який обирається Комісією за поданням її секретаря. У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови Комісії або заступника голови Комісії.
- 5.4. Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідань.
- 5.5. Член Комісії має право:
- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
 - подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
 - брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування; висловлювати окрему думку усно або письмово;
 - вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.
- 5.6. Член комісії зобов'язаний:
- особисто брати участь у роботі Комісії;
 - не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
 - виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
 - брати участь у голосуванні.
- 5.7. Метою діяльності Комісії є припинення випадку булінгу (цькування) у Фаховому коледжі; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок

булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

5.8. Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

5.9. До завдань Комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування);
- висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) у закладу освіти;
- експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо);
- іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви; розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

5.10. У разі прийняття рішення Комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань Комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надання рекомендацій для педагогічних працівників Фахового коледжу щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;
- надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

5.11. Засідання Комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

5.12. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються

- шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.
- 5.13. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.
- 5.14. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) у Фаховому коледжі та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення директором Фахового коледжу.

6. Прикінцеві положення

7.

- 6.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження Педагогічною радою Фахового коледжу.
- 6.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться за погодженням із Педагогічною радою Фахового коледжу та викладу його у новій редакції.